

Румуније, јер уставност закона оцењује пре његове промулгације. Пољски и мађарски уставни суд, такође могу да врше превентивну контролу уставности закона, али једино на захтев шефа државе, с тим што у Пољској претходно мора бити стављен председнички вето. С друге стране, у Француској је 2008. године ревизијом Устава уведена ограничена инцидентна контрола уставности закона. У овом моделу нормативне контроле поједини уставни судови (Немачка, Чешка, Пољска) „прославили“ су се оцењујући не само уставност „обичних“ међународних уговора, него и сагласност оснивачких уговора Европске уније (уговори из Мастрихта и Лисабона) са националним уставним правом.

Иначе, Уставни суд Србије може да оцењује уставност међународних уговора како превентивно тако и накнадно. У последњем случају, контрола се врши према аустријском моделу контроле државних уговора, али са одступањем у погледу дејства одлуке. У пракси Уставни суд је искључиво примењивао а *posteriori* контролу међународног уговора, код које се дејство одлуке, због међународноправних импликација, зауставља на констатацији неуставности, што је примереније превентивној контроли међународног уговора. До сада Уставни суд Србије није „открио“ да је неки међународни уговор у нескладу са Уставом. Између осталог, испитивана је уставност Споразума о стабилизацији и придруживању Европској унији, Споразума са Руском Федерацијом у области гасне привреде, неколико билатералних уговора о социјалном осигурању и друго.

Правило је да уставни судови поступају по захтеву овлашћених лица, а не по официјелној максими. Заједничко за већину европских држава јесте да се покретање поступка нормативне контроле признаје парламентарној мањини (апстрактна контрола) и судовима (инцидентна контрола).

Покретање поступка *ex officio* веома ретко наилази на примену, по правилу, само ако је то неопходно за решавање прејудисионих питања. Устав Србије је један од ретких који покретање поступка *ex officio* дозвољава без икаквих услова и ограничења. Уставни суд је *ex officio* оцењивао уставност Закона о изменама и допунама Закона о Уставном суду. У својој одлуци утврдио је да одредба која Уставном суду ускраћује могућност да у поступку по уставној жалби поништи судски акт није у складу са Уставом. Уставни суд је *dominus litis*, господар поступка, који је начелно увек конципиран као контрадикторан. Одбацивање захтева *a-limine* требало би да растерети Суд и спречи вођење поступака који очигледно немају изгледа на успех. Код већине уставних судова усмена јавна расправа је у пракси пре изузетак него правило, јер за њено одређивање начелно постоји широк простор за слободно процењивање. Сигурно је тачно, да судови често не користе расправу да би изнашли право, јер она обично одузме више времена, него што даје добитак. Према гледишту Гајгера, „више би одговарало својствима уставносудског процеса да се